

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2542 มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการพยาบาล มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) ประเมินในด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และสื่อการเรียนการสอน ด้านกระบวนการ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน การบริหารหลักสูตร และด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพบัณฑิต

2. วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มาก จึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 114 คน ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 80 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.18 อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่เริ่มปฏิบัติการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 จำนวน 30 คน ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 21 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.00 บัณฑิตมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 และสำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2545 จำนวน 95 คน ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 67 ชุด คิดเป็นร้อยละ 70.53 ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2545 จำนวน 86 คน ได้รับแบบสอบถามกลับจำนวน 54 ชุด คิดเป็นร้อยละ 62.79

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 222 คน การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ประเมินหลักสูตรด้านบริบท (Context Evaluation) จากการประเมินของอาจารย์ นักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา เป็นดังนี้

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ผู้ประเมินประเมินว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม พัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญาทักษะและเจตคติ สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.40 – 4.47 ยกเว้นความสอดคล้องกับเอกลักษณ์ในวิชาชีพพยาบาล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.52

1.2 โครงสร้างของหลักสูตร มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 146 หน่วยกิต ประกอบด้วย หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป 30 หน่วยกิต หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพ 33 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพ 77 หน่วยกิต และหมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต ผู้ประเมินประเมินว่าจำนวนหน่วยกิตมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกหมวดวิชา มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.54 – 4.46

1.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตรในกลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาพลานามัย กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ กลุ่มวิชาชีพ และกลุ่มวิชาเลือกเสรี ผู้ประเมินประเมินว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตรครอบคลุมทุกกลุ่มวิชา มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาน่าสนใจและทันสมัย เนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก เนื้อหาเป็นประโยชน์สอนให้คิดเป็นทำเป็น เนื้อหาไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาอื่นๆ เนื้อหาสามารถนำไปประกอบวิชาชีพ เนื้อหาส่งเสริมให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และเนื้อหาส่งเสริมให้มีคุณธรรมและจริยธรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.91 – 4.45

ตอนที่ 2 ด้านปัจจัยป้อนเข้า (Input Evaluation)

2.1 ผลการประเมินด้านอาจารย์ ผู้ประเมินประเมินว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 4.24 ยกเว้นอาจารย์มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย 4.51 และจำนวนอาจารย์เพียงพอกับการสอนภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 3.30

2.2 ผลการประเมินด้านนักศึกษา ผู้ประเมินประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีคะแนนค่าเฉลี่ย 4.19

2.3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ในเรื่องมีจำนวนเพียงพอ มีคุณภาพดี มีความทันสมัย และมีความสะดวกในการใช้บริการ ผู้ประเมินประเมินว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.57 – 3.67 ยกเว้น โรงอาหาร หอพัก สถานที่พักผ่อน สนามกีฬา และยานพาหนะในการรับ-ส่งนักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน ระบบทะเบียนนักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.09 – 3.45

ตอนที่ 3 ด้านกระบวนการผลิต (Process Evaluation)

3.1 ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ย 4.20 อาจารย์ประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ย 4.14

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ย 4.34 อาจารย์ประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายข้อมีคะแนนเฉลี่ย 4.40

3.3 การวัดและการประเมินผล นักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ย 4.25 อาจารย์ประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ มีคะแนนเฉลี่ย 4.46

ตอนที่ 4 การประเมินด้านผลผลิต (Product Evaluation)

4.1 การประเมินด้านคุณลักษณะทั่วไป ผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษา ประเมินว่าคุณลักษณะทั่วไปของผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.52 – 4.29 ยกเว้นด้านความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ มีความเหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.98 – 3.44 และความสามารถทางภาษาจีน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 1.97

4.2 การประเมินด้านความรู้เชิงทฤษฎีและการปฏิบัติตามหลักวิชาชีพ ผู้บังคับบัญชาและผู้สำเร็จการศึกษาประเมินว่าผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้เชิงทฤษฎีและการปฏิบัติตามหลักวิชาชีพส่วนใหญ่มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.51 – 4.26 ยกเว้นด้านการนำทีมเพื่อประชุมปรึกษาทางการพยาบาลได้และสนับสนุนและร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพพยาบาลได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.47 – 3.48

การอภิปรายผล

การศึกษาผลการวิจัย มีการอภิปรายผลดังนี้

1. การประเมินด้านบริบท (Context Evaluation)

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้รับการประเมินว่า มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม พัฒนาผู้เรียนด้านสติปัญญา ทักษะและเจตคติ และสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นความสอดคล้องกับเอกลักษณ์ในวิชาชีพมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี เครือโชติกุล (2536) อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์ (2541) และเฟื่องฟ้า นรพัลลภ (2545) ว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องทุกๆด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพราะคณะพยาบาลศาสตร์ตระหนักดีว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของหลักสูตรว่าต้องการให้ผู้เรียนเป็นคนอย่างไรหรือจะให้ศึกษาอะไร (Taba, 1962) การกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คณะฯจึงพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบโดยศึกษาให้สอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัยและลักษณะวิชาชีพ ตลอดจนขนบธรรมเนียมวัฒนธรรม ความต้องการของสังคมและประโยชน์ของผู้เรียน ซึ่งผลการศึกษาด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรสอดคล้องกับคำกล่าวของสัจด์ อุทรานนท์ (2532) ที่กล่าวว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีต้องตั้งอยู่บนรากฐานของการศึกษามีความชัดเจนสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและผู้เรียน มุ่งเสริมสร้างค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ส่งเสริมคุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้เรียนชัดเจนไม่คลุมเครือ มีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ และที่สำคัญต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และตอบสนองต่อความต้องการในการประกอบอาชีพได้

1.2 โครงการของหลักสูตร ได้รับการประเมินว่า จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 4 ปี และหน่วยกิตหมวดวิชาทุกหมวดวิชามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวานี ชาติริย์วัฒน์ (2534) สุภาวดี เครือโชติกุล (2536) อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์ (2541) และจารุณี จาดพุ่ม (2542) ซึ่งแสดงว่าการจัดโครงสร้างของหลักสูตรของคณะพยาบาลศาสตร์มีความเหมาะสมตรงตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์จะต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต และอย่างมากไม่เกิน 150 หน่วยกิต (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2527) การจัดโครงสร้างของหลักสูตรได้เหมาะสม จะสามารถนำเอาความรู้ในสาขาวิชาเหล่านี้มาสอนให้สอดคล้องกับระดับวุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียนได้ และสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ให้ (Bruner, 1960 อ้างถึงใน สัจด์ อุทรานนท์, 2528) โครงสร้าง

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดเนื้อหาเพราะเป็นสิ่งที่กำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดเนื้อหาจึงต้องให้พอเหมาะกับเวลาที่ให้ไว้ (ธำรง บัวศรี ,2542)

1.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร ได้รับการประเมินว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตรทุกกลุ่มวิชา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาน่าสนใจและทันสมัย เนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอนจากง่ายไปยาก เนื้อหาเป็นประโยชน์สอนให้คิดเป็นทำเป็น เนื้อหาไม่ซ้ำซ้อนกับวิชาอื่นๆ เนื้อหาสามารถนำไปประกอบวิชาชีพ เนื้อหาส่งเสริมให้มีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพและเนื้อหาส่งเสริมให้มีคุณธรรม และจริยธรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวณี ชาศรีวัฒน์ (2535) เฟื่องฟ้า นรพัลลภ (2539) และอุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์ (2541) วัตถุประสงค์ที่กำหนดจะช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระของหลักสูตร สามารถคัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ต้องการนำมาสอน และเนื้อหาสาระที่เลือกแล้วนี้ นอกจากจะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ วิทย และความสามารถของผู้เรียนแล้ว จะต้องเชื่อถือได้และสำคัญต่อการเรียนรู้ เนื้อหาวิชาควรมีความต่อเนื่อง คำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหา วุฒิภาวะความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน (ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ ,2539)นอกจากนี้ จินตนา ยูนิพันธุ์ (2527) ได้กล่าวว่าการกำหนดเนื้อหาวิชาควรเป็นความรู้ที่จะต้องเรียน มีความตรง และสำคัญของเนื้อหาสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของสังคม มีความสมดุลระหว่างความกว้างกับความลึกซึ่ง สามารถสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและของรายวิชาอย่างกว้างขวาง สอดคล้องกับวุฒิภาวะ ประสบการณ์ ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนด้วย

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

2.1 ด้านอาจารย์ ได้รับการประเมินว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นอาจารย์มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และจำนวนอาจารย์เพียงพอกับการสอนภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุวณี ศรีอชิตกุล (2536) สุวณี ชาศรีวัฒน์ (2536) และเฟื่องฟ้า นรพัลลภ (2539) เนื่องจากวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบดูแลผู้เจ็บป่วย ถ้าเกิดความผิดพลาดในขณะที่ปฏิบัติอาจทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตได้ สถานการณ์พยาบาลจึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานอาจารย์ต่อนักศึกษาเป็น 1 : 4 – 1 : 8 (จินตนา ยูนิพันธุ์ ,2527) สาเหตุที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ มีจำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอเนื่องจากมีอาจารย์หลายท่านลาศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก และอยู่ในระหว่างอบรมหลักสูตรต่างๆ เมื่ออาจารย์ที่ลาศึกษาต่อ สำเร็จการศึกษาและกลับมาปฏิบัติภาระหน้าที่จะทำให้จำนวนอาจารย์มากขึ้น

2.2 ด้านนักศึกษา ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี เครือโชติกุล (2536) และเฟื่องฟ้า นรพัลลภ (2539) ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากคณะพยาบาลศาสตร์ได้กำหนดเกณฑ์และคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะเข้ามาเรียน ต้องจบมัธยมศึกษาตอนปลายสายวิทยาศาสตร์ และสามารถคัดเลือกนักเรียนที่มีคะแนนเกรดเฉลี่ย ชั้นมัธยมปลายตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป เข้ามาเรียนได้

2.3 ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน ได้รับการประเมินว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสม อยู่ระดับมาก ยกเว้นคอมพิวเตอร์เพื่อการเรียนรู้ โรงอาหาร หอพัก สถานที่พักผ่อน สนามกีฬา และยานพาหนะในการรับส่งนักศึกษาฝึกปฏิบัติ และระบบทะเบียนนักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ระดับปานกลาง แสดงว่าผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนการสอน จึงได้จัดสรรงบประมาณสำหรับเรื่องนี้ทุกปีการศึกษา พร้อมทั้งพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองทางการพยาบาล (NLRC) ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดให้แก่ผู้สอนและผู้เรียนตลอดเวลา และผู้บริหารควรปรับปรุงและพัฒนาในส่วนที่ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมปานกลางให้ดียิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของธำรง บัวศรี (2542) ว่า สิ่งสำคัญที่ต้องจัดทำหรือจัดหาเพื่อให้ครบตามกระบวนการของการพัฒนาหลักสูตรก็คือ การจัดทำหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอน วัสดุหลักสูตร มีความสำคัญ ช่วยในการสอน ช่วยในการประเมิน ช่วยในการบริหารงานหลักสูตร และช่วยในการนิเทศการศึกษา ประโยชน์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ช่วยในการปฏิบัติงานของทุกฝ่ายให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น เพราะมีความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ของหลักสูตรตรงกัน และอุทุมพร (ทองอุไร) จามรมาน (2545) กล่าวว่าสื่อการสอนทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น

3. การประเมินด้านกระบวนการผลิต

3.1 ด้านการบริหารและการบริการหลักสูตร ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเฟื่องฟ้า นรพัลลภ (2539) แสดงว่าผู้บริหาร คณะพยาบาลศาสตร์ มีการวางแผนบริหารหลักสูตรเป็นอย่างดี โดยการแต่งตั้งกรรมการวิชาการ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการบริหารรายวิชา มีหน้าที่รับผิดชอบในการวางแผนการดำเนินงานและจัดเตรียมความพร้อมทุกด้าน เพื่อไม่เกิดปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานทุกภาคการศึกษา มีการประเมินผล นำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกภาคการศึกษา และจัดทำงบประมาณทุกปีการศึกษา ดังที่ธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่า การที่จะนำหลักสูตรไปใช้ให้ลุล่วงไปด้วยดี ควรจะมีการเตรียมการประชาสัมพันธ์หลักสูตร การเตรียมบุคลากร และการเตรียมงานประมาณค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ควรจัดศูนย์รวมตารางสอนเพื่อสะดวกในการตรวจสอบ

3.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้รับการประเมินว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทุกรายข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนวลอนงค์ บุญญฤทธิ์พงศ์ (2539) และเฟื่องฟ้า นรพัลลภ (2539) คณะพยาบาลศาสตร์มีการส่งเสริมให้อาจารย์มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอทั้งภายในและภายนอกคณะ โดยจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาอาจารย์ทุกปีการศึกษา นอกจากนี้คณะพยาบาลศาสตร์ยังจัดให้มีการประชุมวิชาการและสัมมนาประจำปี เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและหาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์เขียนตำราและผลิตผลงานวิจัยในชั้นเรียน มีการปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ และจัดอาจารย์พี่เลี้ยงให้กับอาจารย์ใหม่ทุกคน มีแผนพัฒนาอาจารย์ให้ลาศึกษาต่อระดับปริญญาเอกหรืออบรมในหลักสูตรระยะสั้น จึงทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ดังที่ สันต์ธรรมบำรุง (2527) กล่าวว่าครูผู้สอนต้องมีลักษณะเด่น 3 ประการ คือ มีความรู้ดี มีวิชาชีพดีและความเป็นคนดี และธำรง บัวศรี (2532) กล่าวว่าครูต้องมียุทธศาสตร์การเรียนการสอน (Instructional Strategies) กล่าวคือกระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางความรู้และอื่นๆ ตามจุดประสงค์และจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

3.3 การวัดและการประเมินผล ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกรายข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาวดี เครือโชติกุล (2536) เนื่องจากที่คณะพยาบาลศาสตร์ได้กำหนดคู่มืออาจารย์ วิธีวัดและเกณฑ์การประเมินผลวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติให้อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติไปในแนวทางเดียวกันพร้อมทั้งจัดทำแบบฟอร์มประเมินผลนักศึกษาให้อาจารย์ใช้สำหรับประเมินนักศึกษาภาคปฏิบัติ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนมีการวัดและประเมินผลนักศึกษาทุกรายวิชาที่คณะพยาบาลศาสตร์ทำการสอน ผลการประเมินจะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการบริหารรายวิชา คณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการวิชาการประจำคณะ ตามลำดับ ก่อนนำผลการประเมินส่งสำนักทะเบียนและประมวลผล เพื่อประกาศให้นักศึกษาทราบ ทั้งนี้เพราะคณะฯได้ตระหนักถึงมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร การวัดและการประเมินผลการเรียนจะต้องมีการจัดการเป็นระบบ และกระบวนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ มีการกำหนดวิธีวัดและเกณฑ์สำหรับตัดสินการประเมินการผ่าน ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดในหลักสูตร สามารถรองรับการประเมินภายในและการประเมินภายนอกตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาได้ (อุทุมพร (ทองอุไทย)จามรมาน, 2545)

4. การประเมินด้านผลผลิต

4.1 การประเมินด้านคุณลักษณะทั่วไป ได้รับการประเมินว่า คุณลักษณะต่างๆ ไปของผู้สำเร็จการศึกษาเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และความสามารถทางภาษาจีน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการวิจัยของนวลอนงค์ บุญญฤทธิ์พงศ์ (2539) จากปณิธานของมหาวิทยาลัย ที่ต้องการอบรมนักศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรม ทำให้อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ให้ความสนใจและดูแลนักศึกษาอย่างใกล้ชิด คอยอบรมในเรื่องกิริยามารยาท ความประพฤติให้เป็นผู้ที่มีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม ส่วนความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ และภาษาอังกฤษมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาโดยจัดวิชาวิทยาการเบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ 3 หน่วยกิต เป็นวิชาเลือกเสรี และจัดหาคอมพิวเตอร์สำหรับนักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองเพิ่มขึ้น ความรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ที่ดีจะต้องอาศัยทักษะที่ต้องปฏิบัติสม่ำเสมอ เพราะฉะนั้นผู้บังคับบัญชาควรสนับสนุน และส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะด้านนี้เพิ่มขึ้น ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ จากการที่ทบวงมหาวิทยาลัยเห็นความสำคัญของวิชาภาษาอังกฤษ จึงได้กำหนดให้ทุกหลักสูตรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตวิชาภาษาอังกฤษเป็น 12 หน่วยกิต คือเพิ่มหน่วยกิตภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพ 6 หน่วยกิต ส่วนภาษาจีนได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานภาษาจีน และจำนวนหน่วยกิตที่ลงทะเบียนเรียนเพียง 3 หน่วยกิต ซึ่งไม่เพียงพอสำหรับการฝึกทักษะในด้านภาษาจีน

4.2 การประเมินด้านความรู้เชิงทฤษฎี และการปฏิบัติตามหลักวิชาชีพได้รับการประเมินว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการนำทีมเพื่อการประชุมปรึกษาทางการพยาบาลได้ และสนับสนุนและร่วมทำวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพได้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเฮเตอร์ (Hayter 1971) และสมิธ (Smith 1980) พบว่าผู้สำเร็จการศึกษาดูประสบการณ์และความสามารถเป็นผู้นำ พฤติกรรมส่วนใหญ่ดีมาก ชำนาญในการปฏิบัติงาน และนายจ้างต้องการให้เพิ่มเนื้อหาวิชาการด้านการเป็นผู้นำให้มากขึ้น วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่มีการปฏิบัติต่อกันโดยตรง ดังนั้นจึงต้องมีความแม่นยำ มีทักษะในการฝึกปฏิบัติ สิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยประสบการณ์ จึงจะสามารถปฏิบัติได้ดี และมีความสามารถในการตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆได้ ผู้สำเร็จการศึกษาศึกษาปฏิบัติงานได้เพียงประมาณ 1 ปี จึงต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควรและต้องมีรุ่นพี่คอยเป็นที่เลี้ยงดูดูแลให้คำแนะนำ ด้านการสร้างผลงาน

วิจัยผู้สำเร็จการศึกษาถูกประเมินว่ามีทักษะในการทำวิจัยไม่เพียงพอ อาจเนื่องจากในหลักสูตรมีการเรียนการสอนวิชาวิจัย 3 หน่วยกิตและมีการฝึกปฏิบัติทำวิจัยเพียง 1 เรื่อง ซึ่งเป็นความรู้เบื้องต้น ผู้สำเร็จการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตนเองต่อไป และคิดว่าทักษะเหล่านี้สามารถพัฒนาได้ถ้าได้รับการสนับสนุนหรือเสนอแนะจากผู้บริหาร

สรุปผลการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 กล่าวได้ว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมทั้งในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ การกำหนดโครงสร้าง การกำหนดเนื้อหาสาระของหลักสูตร การบริหารหลักสูตรและการเตรียมหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล สามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาซึ่งมีคุณลักษณะที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ในส่วนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางและน้อย (ซึ่งมีส่วนน้อย) เป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจและแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ควรจัดเตรียมวัสดุหลักสูตรให้มีปริมาณ คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการมากยิ่งขึ้น เช่น คอมพิวเตอร์ สถานที่ดูหนังสือ เพื่อเป็นสิ่งสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. พัฒนาระบบคอมพิวเตอร์สำหรับฐานข้อมูลเพื่อสะดวกในการสืบค้นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. จัดยานพาหนะสนับสนุนการเรียนการสอนในภาคปฏิบัติให้คล่องตัวเพื่อประสิทธิภาพในการฝึกปฏิบัติงาน
4. เพิ่มอัตราส่วนของอาจารย์ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน
5. ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ควรประชุมชี้แจงให้อาจารย์และนักศึกษาเข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและโครงสร้างของหลักสูตรให้ชัดเจน เพื่อให้การใช้หลักสูตรมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์

1. ควรศึกษาคู่มือหลักสูตรให้เข้าใจ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดำเนินไปด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
2. ส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นและเตรียมพร้อมตลอดเวลา

3. เนื้อหาการเรียนการสอนควรให้เหมาะสมกับระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิต และไม่ให้ซ้ำซ้อนกับวิชาอื่น
4. การมอบหมายงานให้นักศึกษาควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของปริมาณเนื้อหาและจำนวนหน่วยกิต
5. ควรปรับปรุงเทคนิคและวิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมพัฒนาสื่อการสอนเพื่อส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
6. ควรชี้แจงให้นักศึกษาเข้าใจถึงวิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนผลการประเมินให้นักศึกษาทราบ เพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา

1. ต้องเป็นผู้ที่ใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ สนใจ และกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ นำผลงานวิจัยไปพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติ การพยาบาล
2. มีความริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิดกล้าแสดงออก ได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ
3. มีมนุษยสัมพันธ์ มีความประพฤติดี มีคุณธรรม จริยธรรม คำนึงถึงสิทธิผู้ป่วยและมนุษยชน
4. มีทัศนคติที่ดี รักและภูมิใจในวิชาชีพพยาบาลและสถาบัน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรประเมินหลักสูตรเป็นระยะๆ โดยการประเมินภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละรายวิชา / กลุ่มวิชา เป็นการเก็บข้อมูลทันทีหลังใช้ เพื่อได้ข้อมูลที่เที่ยงตรง และประเมินหลักสูตรทั้งฉบับเมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาลงหลักสูตรนั้นๆ
2. ควรให้มีการประเมินหลักสูตรทุก 4 ปี